Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1907. Wydano i rozesłano dnia 24. grudnia 1907. **Część XXIV.**

Nr. 155.

U s t a w a

z dnia 10. grudnia 1907, dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, o budowie i utrzymaniu dróg publicznych niepaństwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

I. Ogólne postanowienia.

§ 1.

Drogi publiczne niepaństwowe dzielą się na:

1. drogi krajowe, któremi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które za drogi krajowe uznane zostaną (§ 2);

2. drogi powiatowe, któremi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które za drogi powiatowe uznane zostaną (§§ 2 i 21 punkt 5);

3. publiczne dojazdy kolejowe, do których ustawa ta ma o tyle zastosowanie, o ile specyalnymi przepisami ustawodawczymi stosunki prawne tej kategoryi dróg nie są odmiennie uregulowane;

4. drogi gminne I. klasy, któremi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które za drogi gminne I. klasy uznane zostaną (§§ 2 i 21 punkt 5);

5. drogi gminne II. klasy, któremi są wszystkie inne drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a do powyższych kategoryi nienależące, oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane zostaną (§ 2, § 5 ustęp końcowy, § 23 punkt 3 i § 21 punkt 5).

§ 2.

Do zakładania drogi krajowej i do przeistoczenia drogi innej kategoryi na drogę krajową potrzeba uchwały sejmowej.

Do zakładania drogi powiatowej lub gminnej I. klasy oraz do przeistoczenia drogi innej kategoryi na powiatową lub gminną I klasy potrzeba uchwały Rady powiatowej i przyzwolenia Wydziału krajowego.

Przed założeniem drogi krajowej, powiatowej lub gminnej I. klasy porozumie się Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwem co do ogólnego kierunku drogi ze względów wojskowych i publicznych. Szczegóły trasy i planu jak i porządek wykonania robót przy budowie drogi oznaczy dla drogi krajowej Wydział krajowy, a dla drogi powiatowej lub gminnej I. klasy Wydział powiatowy we własnym zakresie działania.

Za drogi powiatowe lub gminne I. klasy uznane być mają drogi ważniejsze dla gospodarczego, handlowego lub przemysłowego ruchu w powiecie, szczególnie zaś te, które zostały, albo mają być budowane lub przebudowane przy zasiłku z funduszu krajowego (§ 15).

Do zakładania drogi gminnej II. klasy potrzeba uchwały Rady gminnej, oświadczenia przełożonego obszaru dworskiego i przyzwolenia Wydziału powiatowego.

O ile droga uznana za krajową, powiatową lub gminną I. klasy nie została jeszcze objętą przez odpowiedni dla tej kategoryi dróg zarząd drogowy, komunikacya po tej drodze utrzymywaną będzie kosztem i pod odpowiedzialnością czynników, które do jej utrzymywania były dotąd obowiązane.

§ 3.

Mosty, ławy i przewozy, nie mniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy albo utrzymania mogą być uznane w sposób przepisany § 2 za samoistne objekty wyższej kategoryi i budowane względnie utrzymywane z dotyczącego funduszu.

Co do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą, jakoteż objektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będących, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 wraz z odnośnemi ustawami i przepisami.

§ 4.

Własność nieruchoma, stale lub czasowo potrzebna w celu budowy i utrzymania drogi publicznej a względnie jej założenia, rozszerzenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., może być nabytą w drodze wywłaszczenia.

Również w drodze wywłaszczenia nabyte być mogą grunta potrzebne do produkcyi kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny i t. p., nie mniej też do urządzania placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytniczych i wogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej.

Orzeczenie ekspropryacyjne, które ma wydać c. k. Namiestnictwo, winno zawierać zarazem postanowienie co do wysokości odszkodowania, które należy wypośrodkować na podstawie oczacowania zaprzysiężonych znawców nieinteresowanych.

Strona interesowana, która czuje się pokrzywdzoną wynagrodzeniem, oznaczonem przez władzę administracyjną w orzeczeniu ekspropryacyjnem, może udać się do właściwego sądu o przeprowadzenie sądowego oszacowania przy analogicznem stosowaniu przepisów ustawy z dnia 18. lutego 1878 Dz. u. p. Nr. 30, mimo to jednak prawomocne orzeczenie ekspropryacyjne nadaje zarządowi drogi prawo objęcia w posiadanie przedmiotu wywłaszczonego, jeśli złoży do depozytu politycznego wynagrodzenie, oznaczone przez władzę administracyjną.

Jeśli w interesie komunikacyi publicznej zachodzi potrzeba uskutecznienia robót pilnych, które czynią koniecznem bezzwłoczne wykonanie prawa wywłaszczenia, może nastąpić skrócone postępowanie ekspropryacyjne według zasad przyjętych w §§ 40 i 41 wyżej wymienionej ustawy z dnia 18. lutego 1878 Dz. u. p. Nr. 30.

§ 5.

Zaniechanie drogi krajowej może nastąpić tylko na mocy ustawy krajowej, drogi powiatowej lub gminnej I. klasy na podstawie uchwały Rady powiatowej i za przyzwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa; zaś drogi gminnej II. klasy na podstawie uchwały Rady gminnej, oświadczenia przełożonego obszaru dworskiego, tudzież przyzwolenia Wydziału powiatowego i c. k. Starostwa, a w razie niezgodności rozstrzyga Wydział krajowy po porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Wszelako jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski zgodnie oświadczą się przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Przed zaniechaniem drogi krajowej, powiatowej lub gminnej I. klasy należy przesłuchać reprezentantów gmin i obszarów dworskich, przez których terytoryum ta droga prowadzi.

Postanowienia, poprzednimi ustępami objęte, nie tyczą się częściowego zaniechania drogi publicznej, spowodowanego jej przełożeniem, sprostowaniem lub zmianą kierunku, jeżeli droga i nadal prowadzić ma bez przerwy przez miejscowości, które przedtem z sobą łączyła.

Zaniechana droga krajowa, powiatowa lub gminna I. klasy staje się drogą gminną II. klasy, o ile według swobodnego uznania czynników, powołanych do jej zaniechania, jest potrzebna do użytku publicznego, a nie została przeznaczona do założenia lub urządzenia drogi publicznej innej kategoryi.

§ 6.

Grunt drogi w całości lub w części zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategoryi, albo też do zamiany za inny grunt, potrzebny dla drogi, sprzedanym będzie na korzyść funduszu budowy, względnie przebudowy nowej drogi.

W tym celu Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy, po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi jej oszacowanie przez znawców nieinteresowanych i zawezwie o zapłacenie ceny szacunkowej w regule tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają, w miarę ich z nią stykania się.

Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 30 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

W ten sam sposób ma być przeprowadzona sprzedaż także każdego innego gruntu, niepotrzebnego dla drogi publicznej, wszelako na korzyść funduszu tej kategoryi dróg, do której droga ta należy (§§ 9 i 11).

§ 7.

Ustanowienie zasad, na podstawie których odbywa się pobór myta na drogach publicznych niepaństwowych, należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871 Dz. u. kr. Nr. 18 z r. 1872.

Postanowienia wymienionej ustawy mają zastosowanie także do innych dróg publicznych niepaństwowych, objętych we własny zarząd Wydziału krajowego.

Poza tem strony interesowane mogą pobierać myto mostowe, drogowe lub przewozowe na drogach powiatowych, gminnych lub publicznych doja-

zdach kolejowych na podstawie uchwały Sejmu krajowego i za cesarskiem zezwoleniem.

Do udzielenia koncesyi na pobór myta kopytkowego potrzeba ustawy krajowej.

Udzielona koncesya mytnicza, której termin upływa, może być przedłużoną, ilekroć zachodzi potrzeba, przez Wydział krajowy po porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, jednak za każdym razem nie na dłużej, jak na czas ustanowiony w koncesyi, jeżeli istnieją te same warunki, z powodu których udzielenie koncesyi nastąpiło.

Jeżeliby nie przyszło do porozumienia między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem, sprawa odnowienia koncesyi winna być przedłożoną Sejmowi krajowemu na sesyi najbliższej dla powzięcia uchwały w myśl postanowień o udzielaniu koncesyi mytniczych.

Strona prywatna, która ma prawo do poboru opłat mytniczych, bez względu na to, czy z prawa korzysta lub nie, winna przedmiot omycony utrzymywać dla komunikacyi publicznej w należytym stanie i własnym kosztem aż do wygaśnięcia koncesyi.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatki równie jak rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta, objeżdżania rogatek i t. p. należy do władz politycznych.

§ 8.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków opartych na dobrowolnych ugodach lub innych specyalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategoryi.

II. Szczegółowe postanowienia.

A) **Pokrycie kosztów.**

§ 9.

Koszta budowy i utrzymania dróg krajowych ponosi fundusz krajowy, do którego wpływają także dochody ze źródeł, przepisanych tą ustawą.

Sejm krajowy przy uznaniu drogi za krajową (§ 2) może określić świadczenia powiatów, przez których terytoryum ta droga ma prowadzić, na rzecz jej budowy i przyszłego utrzymania. W takim razie wykonanie uchwały sejmowej zależnem będzie od uiszczenia przez odnośne Reprezentacye powiatowe zastrzeżonych świadczeń.

§ 10.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych i gminnych I. klasy ponosi fundusz powiatowy, zaś dróg gminnych II. klasy fundusz miejscowy.

§ 11.

Do funduszu powiatowego wpływają na cele drogowe:

1. dochody ze sprzedaży niepotrzebnych gruntów i budynków drogowych, starych materyałów i narzędzi, z wydzierżawienia trawy, odsetki od własnych kapitałów i t. p.;
2. datki na budowę i utrzymanie dróg;
3. datki z powodu niezwykłego zużywania dróg;
4. dochody z myt;
5. dochody z wynagrodzenia szkód zrządzonych na dotyczących drogach;
6. dotacye i subwencye;
7. należytości, uiszczane na mocy specyalnych tytułów prawnych;
8. grzywny, nałożone na członków miejscowego zarządu drogowego;
9. dodatki do podatków bezpośrednich.

Takie same dochody z wyjątkiem wymienionych pod poz. 8 i 9 wpływają na rzecz dróg gminnych II. klasy w danej miejscowości do funduszu miejscowego.

Jeżeli dochód funduszu powiatowego lub funduszu miejscowego ma specyalne przeznaczenie dla pewnej drogi lub pewnego przedmiotu drogowego, winien być w całości na ten cel użyty.

§ 12.

Każdy opodatkowany opłaca rocznie na rzecz funduszu powiatowego na cele drogowe powiatu 18% podatków bezpośrednich.

Wobec uwolnienia ustawodawstwem krajowem w myśl art. XIII. ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220 podatku osobisto-dochodowego od wszelkich dodatków, kompetencyi ustawodawstwa krajowego podlegających, podatek ten jest także wolny od wszelkich dodatków na cele drogowe.

§ 13.

Z funduszu powiatowego pokrywane być mają wszystkie potrzeby dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

Z tego funduszu także udzielane być mają dotacye dla funduszów miejscowych na pokrycie potrzeb dróg gminnych II. klasy.

Dotacye te w miarę rzeczywistej potrzeby winny wynosić corocznie przynajmniej 8% podatków bezpośrednich, przypisanych w gminie i na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Wyjątek stanowią gminy objęte postanowieniami § 25, które otrzymywać będą na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy stałą dotacyę roczną w wysokości 9% podatków bezpośrednich w tej gminie opłacanych.

§ 14.

Jeżeli zasoby powiatowego funduszu niepokrywają wydatków, poprzednim paragrafem przepisanych, obowiązaną jest Rada powiatowa uchwalić na ten cel stosowne dodatki do podatków bezpośrednich.

Jeżeliby Rada powiatowa nie wykonała tego obowiązku, a stąd sprawa utrzymania komunikacyi publicznej doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy, po zbadaniu i stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich, a to w granicach zakreślonych § 23 ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

§ 15.

Do budowy albo przebudowy drogi powiatowej lub gminnej, mającej doniosłe znaczenie pod względem komunikacyi udzielony być może z funduszu krajowego zasiłek bezzwrotny lub zwrotny z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, przepisanych ustawą (§ 2) i zastrzeżonych przez Wydział krajowy.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należytym stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i w razie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §§ 14 i 21.

Wyjątkowo udzielonym być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego, a ważnych dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalone przez Radę powiatową na utrzymanie dróg w powiecie, łącznie z 18% stałym dodatkiem przenoszą 28% tychże podatków, a mimo to niezbędne potrzeby na ten cel tymi dochodami oraz zasobami powiatu z innych źródeł pokryte być nie mogą, natenczas przyzna Wydział krajowy po zbadaniu stanu rzeczy, w miarę rozporządzalnej dotacyi (§ 20), stosowną pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia funduszu powiatowego (§ 11).

§ 16.

Wydział krajowy co do drogi krajowej, a Wydział powiatowy co do drogi powiatowej lub gminnej winien przeprowadzić rokowania ze stronami interesowanemi (osobami fizycznemi lub moralnemi) co do datków dobrowolnych bądź w pieniądzach, bądź też w robociźnie, materyale albo gruntach na rzecz jej budowy lub przebudowy i przyszłego utrzymania.

Na strony interesowane, które z wybudowania lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej, względnie mostu na takiej drodze odniosą znaczne korzyści, nałożony być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy osobny datek przymusowy, a to orzeczeniem wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub z mostu, bez względu na granice osad i powiatów.

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku przymusowego oznaczone będą z uwzględnieniem okoliczności, miarę interesu komunikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających.

Wysokość datków przymusowych, nałożonych na strony interesowane, razem wziętych, nie może przenosić 30% całego kosztu połączonego z budową lub rekonstrukcyą drogi lub mostu.

Do powyższych 30% nie wlicza się datków dobrowolnie przez inne strony interesowane ofiarowanych. Wszelako stronom interesowanym, którym nakłada się datek przymusowy, należy wliczyć do 30% datki, które one już dobrowolnie zobowiązały się uiścić.

Pierwszeństwo budowy lub przebudowy przy równych zresztą warunkach służy tym drogom, dla których ofiarność stron interesowanych okaże się największą.

§ 17.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń lub kamieniołomów albo też eksploatacya lasów albo wreszcie dostawa materyałów budowlanych nieomyconą drogę niezwykle zużywa lub psuje, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca do osobnych datków na rzecz tej drogi.

Powyższe datki mają być opłacane także za zużycie drogi omyconej, jeżeli fury nie przejeżdżają przez rogatkę postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datków z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

Transporty wolne od myta są także wolne od datków z powodu niezwykłego zużywania drogi.

Jeżeli nie przyjdzie do porozumienia między stroną interesowaną i Wydziałem krajowym co do datków dobrowolnych dla drogi krajowej lub Wydziałem powiatowym dla drogi powiatowej, gminnej lub publicznego dojazdu kolejowego, natenczas o wysokości tych datków i sposobie ich uiszczenia orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Jeżeli dojdzie do wydania formalnego orzeczenia, strona interesowana jest obowiązaną ponieść także wszystkie koszta dochodzeń, potrzebnych według uznania władzy orzekającej, dla ustalenia powyższych datków.

W regule za podstawę do obliczenia datków przyjąć należy przybliżoną ilość fur, drogę zużywających, z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytniczych w stosunku do jej długości.

Jeżeli znaną jest nie ilość fur, lecz przybliżona ilość ciężarów, natenczas przyjąć można wagę ciężaru 1.500 kg. dla przewozu jedną furą parokonną lub parobydlaną.

Przed wydaniem orzeczenia stronie interesowanej musi być daną możność poznania obliczenia mającego służyć za podstawę do oznaczenia wysokości datków i wniesienia przeciw temu obliczeniu swoich zarzutów.

§ 18.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa, gminna I. lub II. klasy przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakładania i utrzymywania ulic, placów i t. p. tudzież pokrycia kosztów odnośnych.

Wyjątek od powyższego prawidła zrobić może Wydział krajowy co do dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w wypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. lub II. klasy, przyjmując ją w takimże razie na fundusz powiatowy.

§ 19.

Jeżeli komunikacya przez wypadki elementarne jak np. zaspy śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwaną, natenczas obo-

wiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osad (gminy i obszaru dworskiego) najbliższych miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót, oraz stosunek w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość.

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy.

B) Zakres działania Reprezentacyi i władz, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzednich.

§ 20.

Sejm krajowy uchwala:

1. fundusze potrzebne do budowy i utrzymania dróg krajowych;

2. dotacyę z funduszu krajowego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych (§ 15).

§ 21.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych oraz naczelny nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymywaniem wszystkich innych dróg publicznych niepaństwowych, tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu rozporządzenia i instrukcye, które może ogłaszać w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych i czuwa nad ścisłem wykonywaniem przepisów istniejących;

2. przeznacza w granicach dotacyi przez Sejm uchwalonych (§ 20 punkt 2) zasiłki bezzwrotne i pożyczki na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§ 15);

3. może objąć, w razie potrzeby przez siebie uznanej, w zarząd własny budowę i utrzymanie drogi powiatowej lub gminnej I. albo II. klasy, przyczem oznaczy kwotę, która w takim razie z funduszu powiatowego w czasie trwania tego zarządu ma być oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego wraz z dochodami przeznaczonymi specyalnie na rzecz drogi odnośnej;

4. ustanowi w razie potrzeby przez siebie uznanej, na koszt powiatu własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego, jeśli Wydział powiatowy zaniedbuje bądź drogi powiatowe bądź drogi gminne I. lub II. klasy,

albo nie wykonuje należycie nadzoru nad drogami gminnemi (§ 25 punkt a), lub w sposób nieodpowiedni używa funduszów drogowych;

5. rozstrzyga spory między Radami powiatowymi co do potrzeby i kierunku dróg powiatowych lub gminnych I. klasy, dalej rozstrzyga w razie niezgodności zdań między gminą i obszarem dworskim względnie gminami i obszarami dworskimi z jednej a Wydziałem powiatowym względnie Wydziałami powiatowymi z drugiej strony co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy i

6. w ogóle rozstrzyga spory drogowe w drodze odwołania się doń wniesione.

§ 22.

Rada powiatowa wydaje potrzebne uchwały w sprawach dróg powiatowych i gminnych, a w szczególności uchwala także potrzebne dla tych dróg fundusze, orzeka o budowie i kierunku dróg powiatowych lub gminnych I. klasy i czuwa nad ścisłem wykonaniem przepisów obowiązujących.

§ 23.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych i gminnych I. klasy bezpośrednio a gminnych II. klasy przy współudziale miejscowego zarządu drogowego (§ 24);

2. kieruje budową i sprawuje nadzór nad utrzymaniem drogi krajowej, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzoną;

3. orzeka w braku porozumienia między gminą a obszarem dworskim, tudzież między sąsiedniemi gminami i obszarami dworskimi co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy;

4 rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych II. klasy;

5. orzeka w sprawach naruszenia całości drogi publicznej i przywrócenia jej do pierwotnego stanu;

6. sporządza i utrzymuje w ewidencyi kataster dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy, co do tych ostatnich przy współudziale gmin i obszarów dworskich. Do katastru dróg gminnych II. klasy wciągnięte być mają wszystkie drogi gminne, do użytku publicznego przeznaczone.

§ 24.

Miejscowy zarząd drogowy (§ 23 punkt 1) jest organem wykonawczym Wydziału powiatowego dla administracyi dróg gminnych II. klasy w danej miejscowości.

Miejscowy zarząd drogowy składa się z naczelnika gminy względnie jego zastępcy i przełożonego obszaru dworskiego lub jego zastępcy.

Zastępcę przełożonego obszaru dworskiego wyznacza pod własną odpowiedzialnością analogicznie do postanowień § 8 ustawy o obszarach dworskich właściciel tegoż obszaru z pośród miejscowych mieszkańców (obszaru dworskiegolub gminy) i nazwisko tegoż podaje do wiadomości c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego.

Kto nie może być przełożonym obszaru dworskiego, ten nie może być jego zastępcą w zarządzie drogowym.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, oraz w tych wszystkich gminach, w których obowiązują wyjątkowe postanowienia § 25, miejscowy zarząd drogowy należy do zakresu działania Zwierzchności gminnej względnie Magistratu.

Miejscowy zarząd drogowy dogląda czy drogi gminne II. klasy są w stanie dla komunikacyi publicznej przydatnym i jest obowiązany zawiadamiać Wydział powiatowy o potrzebach tych dróg.

Miejscowy zarząd drogowy przedkłada Wydziałowi powiatowemu preliminarz potrzeb dróg gminnych II. klasy i wykonuje wszelkie polecenia Wydziału powiatowego, a w szczególności na polecenie Wydziału powiatowego prowadzi także rachunki dochodów i wydatków i przedkłada Wydziałowi powiatowemu coroczne zamknięcia rachunkowe.

Wydziałowi powiatowemu służy też prawo wydawania poleceń w sprawach dróg gminnych II. klasy do poszczególnych członków miejscowego zarządu drogowego.

Członkowie miejscowego zarządu drogowego, w ustępie 2 i 3 wymienieni, winni porozumieć się ze sobą co do sposobu wspólnego wykonywania swych czynności w zarządzie dróg gminnych II. klasy, a w szczególności ułożyć sposób zwoływania zebrań zarządu drogowego, prowadzenia kasy i rachunków, oraz odbierania, wysyłania i podpisywania pism urzędowych.

O wyniku porozumienia winien zarząd drogowy donieść Wydziałowi powiatowemu w czasie, przez tenże Wydział oznaczonym.

W braku porozumienia wyda odpowiednie zarządzenie Wydział powiatowy.

Na każdego członka miejscowego zarządu drogowego, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki, nakładać może Wydział powiatowy kary pieniężne (porządkowe) aż do 40 K.

Kary te wpływają do funduszu powiatowego (§ 11 punkt 8).

Każdy członek miejscowego zarządu drogowego jest odpowiedzialny za szkodę, wyrządzoną funduszowi wskutek zaniedbania swego obowiązku lub nadużycia prawa.

Jeżeliby miejscowy zarząd drogowy nie wypełniał należycie obowiązków poruczonych mu ustawą lub poleceniami władz, natenczas Wydział powiatowy

ma zaradzić temu w sposób stosowny, a w szczególności winien w miarę potrzeby przez siebie uznanej, usunąć tenże zarząd, w którym to razie rozporządzać będzie dochodami z myta i wszystkimi innymi funduszami, dla dotyczących dróg przeznaczonymi.

§ 25.

W gminach miejskich, dla których wydaną została ustawa gminna z dnia 13. marca 1889 (Dz. u. kr. Nr. 24), oraz w gminach Oświęcim, Lipnik, Czarna wieś, Dąbie, Krowodrza i Nowa wieś narodowa, obowiązuje niniejsza ustawa z następującemi zmianami:

a) gminy te prowadzić będą pod kontrolą władz nadzorczych (§§ 21 i 24), cały zarząd techniczny i ekonomiczny wszystkich dróg gminnych I. i II. klasy, w obrębie gminy i obszaru dworskiego (gminy katastralnej) położonych, nie wyłączając czynności z § 6 tej ustawy wypływających;

b) z ustanowionego w § 12 ośmnastoprocentowego dodatku do podatków bezpośrednich, opłacanych w tych gminach katastralnych, 9% tychże podatków wpływać będzie do kasy miejscowej na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy, a 9% do kasy Rady powiatowej na cele drogowe powiatu;

c) jeżeli powyższy dodatek wraz z innymi dochodami (§ 11) przeznaczonymi na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy, nie wystarcza na opędzenie wydatków połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg pomienionych, natenczas Rada gminna jest obowiązana na pokrycie niedoborów wyznaczyć dotacyę z innych funduszów, a w braku tychże uchwalić odpowiedni dodatek do podatków bezpośrednich.

Jeżeli przy gminie jest samoistny obszar dworski, w pokryciu niedoborów winien i on partycypować kwotą w stosunku podatków bezpośrednich opłacanych przez gminę i obszar dworski.

W tym celu Wydział powiatowy przy załatwieniu preliminarza, nałoży na obszar dworski stosowny dodatek do podatków bezpośrednich.

Przepisy tego paragrafu zastosować można także do innych gmin wraz z obszarami dworskimi, po wysłuchaniu Reprezentacyi gminnej i przełożonego obszaru dworskiego, uchwałą Rady powiatowej i Wydziału krajowego.

§ 26.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać, niemniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. W razie więc takiego zaniedbania zażądają zaradzenia od organu sprawującego dozór bezpośredni,

a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§ 27.

Wszelkie należytości, przypadające na podstawie tej ustawy, tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

§ 28.

Wszystkie przedstawienia i odwołania się do wyższej władzy autonomicznej winne być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po ogłoszeniu lub doręczeniu, na ręce tej władzy, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, albo jest organem wykonawczym Reprezentacyi, która uchwałę powzięła. Jeśli reprezentacya lub władza, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, uważa odwołanie się do wyższej władzy za słuszne, natenczas przyjąć je może jako przedstawienie i zmienić swą pierwotną decyzyę.

Przeciw zarządzeniom I. instancyi, których wykonanie w interesie bezpieczeństwa publicznego jest pilnem, odwołanie się nie ma mocy wstrzymującej.

Koszta komisyi, wywołane przez żalącego się, ponosi tenże, jeśli zażalenie w całości za niesłuszne uznanem zostało. W przeciwnym razie ponosi je dotyczący fundusz.

Od orzeczeń politycznej władzy powiatowej, wydanych na mocy § 26, odwołać się można w myśl przepisów obowiązujących do c. k. Namiestnictwa, które rozstrzyga sprawę ostatecznie w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 29.

Ustawa ta obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia po ogłoszeniu w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 5. lipca 1897 (Dz. u. kr. Nr. 43) o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych, tudzież ustawa z dnia 17. kwietnia 1874 (Dz. u. kr. Nr. 35) odnosząca się do postępowania przy udzielaniu koncesyi na

pobór opłat mytniczych na rzecz funduszów powiatowych, gminnych jako też na rzecz stron prywatnych i ustawa z dnia 7. czerwca 1899 (Dz. u. kr. Nr. 74) o nakładaniu i pobieraniu myta na drogach powiatowych i gminnych I. klasy, objętych w zarząd Wydziału krajowego.

§ 30.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wiedeń, dnia 10. grudnia 1907.

Franciszek Józef w. r.

Bienerth w. r.

Nr. 156.

Rozporządzenie

Wydziału krajowego z dnia 3. grudnia 1907 L. 119.745, w sprawie przedłużenia Radzie powiatowej w Krakowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Wisłę między Mogiłą a Rybitwami.

Na mocy § 9 ustawy z dnia 5. lipca 1897 (Dz. u. kr. Nr. 43), Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, przedłuża Radzie powiatowej w Krakowie na dalszych lat 5 (pięć) koncesyę z dnia 10. lipca 1897 (Dz. u. kr. Nr. 45), do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Wisłę między Mogiłą a Rybitwami w wysokości i pod warunkami w tej koncesyi wymienionymi.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Stanisław Dąmbski w. r.

Nr. 157.

Obwieszczenie

Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 6. grudnia 1907, L. 22.031/pr., którem na mocy § 9 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. lutego 1857 Dz. p. p. Nr. 33, ustanawia się sposób, w jaki odbywać się ma meldowanie obcych przyjętych na mieszkanie przez osoby prywatne w miejscowości Glinnik Maryampolski, powiatu Gorlickiego.

§ 1.

Postanowienia obwieszczenia z dnia 29. lutego 1888 Dz. u. kr. Nr. 29, co do meldowania obcych, przyjętych na mieszkanie przez osoby prywatne, mają stosować się także do miejscowości Glinnik Maryampolski, powiatu Gorlickiego.

§ 2.

Przekroczenia przepisów meldunkowych, o ile nie podlegają orzecznictwu sądów na podstawie § 320 u. k., karane będą według rozporządzenia ministeryalnego z 2. kwietnia 1858 Dz. p. p. Nr. 51.

§ 3.

Obwieszczenie niniejsze wchodzi w życie natychmiast po ogłoszeniu.

C. k. Namiestnik:
Potocki w. r.